

Beneficios ecosistémicos dos ríos

Ramsés Pérez*

Entre os obxectivos para o desenvolvemento sustentable da ONU está o de garantir a dispoñibilidade da auga, a súa xestión sostible e o seu saneamento para todas as persoas. Desde ADEGA vimos traballando na denuncia de malas prácticas, na divulgación e en propostas de actuación nos ecosistemas fluviais que contribúan a acadar este obxectivo.

A xestión dos ecosistemas de auga doce, e particularmente dos ríos, debe abordarse desde unha perspectiva holística. Aínda que na actualidade existen unha boa cantidade de ecosistemas fluviais baixo diferentes figuras de protección, moitas destas áreas protexidas fluviais están situadas nas cabeceiras dos ríos, se ben os impactos se dan, maioritariamente, nas zonas medias e nas baixas, no litoral, onde na actualidade vive a maior parte da poboación. Esquécese logo a dimensión que teñen os ecosistemas fluviais de conectar (atributo de conectividade) coa contorna, así como de “unir” a paisaxe de maneira lonxitudinal. A protección dos ecosistemas fluviais debe realizarse desde unha visión de cunca fluvial. Así, podemos entender que os ríos, a partes iguais, van espallando os seus beneficios e recollendo os impactos dos usos e actividades humanas.

Respecto aos beneficios, podemos destacar a capacidade que estes teñen para repoñer sedimentos que achegan fertilidade ás chairas de inundación e, de igual maneira, para recargar os acuíferos. Así, a falta de conservación dos ríos podería afectar negativamente á conservación dos territorios polos que flúen. Respecto aos impactos, é doado de comprender que un encoro vai impedir a conectividade fluvial da que falabamos. Por este motivo, os ecosistemas de auga doce, e os ríos en especial, poñen enriba da mesa a necesidade dun amplo abano de medidas de protección ao longo do seu treito.

Beneficios ecosistémicos dos ríos

Desde o *Millennium Ecosystem Assessment* (MA, 2005) defínense os servizos ecosistémicos como os beneficios que os ecosistemas proporcionan á xente. Noutra fonte como é a guía *The Economics of Ecosystems and Biodiversity* (TEEB), defínense como as contribucións directas e indirectas dos ecosistemas ao benestar humano (De Groot *et al*, 2010). Ambas definicións concordan coa idea de que moitos servizos ecosistémicos son considerados bens públicos, por seren de libre acceso.

Podemos atopar diferentes clasificacións dos beneficios ecosistémicos dos ríos:

- **Atendendo aos servizos ambientais:** son un hábitat no que viven multitude de especies, e fundamentais para o control de inundacións e secas; contribúen á autodepuración da auga, son básicos para a xeneración de microclimas, e axudan no control de pragas de enfermidades.
- **Atendendo ao subministro de auga:** son fundamentais para os usos urbanos, agrícolas e gandeiros, ou para a industria, a pesca e os usos hidroeléctricos, por exemplo.

- **Atendendo aos servizos culturais:** son espazos que contribúen á saúde e relaxación, ao esparcemento e ao ocio, de gran importancia para os valores espirituais e emocionais, así como unha aula de coñecemento e recursos didácticos.

Actuacións desde ADEGA

Para que estes servizos ecosistémicos poidan manterse, é preciso conservalos e para que iso suceda debemos divulgar todo o que os ríos achegan. Para acadar o bo estado de saúde dos ríos, ADEGA vén promovendo numerosas actividades e actuacións de mellora. A participación é unha peza chave para conseguir este obxectivo, co desenvolvemento de actuacións de educación ambiental con centros de ensino, e de voluntariado ambiental con asociacións culturais e de pesca, concellos e outras entidades. O Proxecto Ríos de ADEGA leva vinte anos *unindo ríos e persoas*, mediante actividades como saídas ao río, cursos de formación ou descubertas de biodiversidade fluvial, todas elas un paso previo a iniciativas de custodia fluvial, nas que estamos realizando actuacións de restauración dos ecosistemas fluviais.

ADEGA ten realizado estas actividades co financiamento de Augas de Galicia e puntualmente de CH-MS.

Bibliografía

Ecosystems and Biodiversity (TEEB): Ecological and Economic Foundations. London, Washington: Earthscan, 10-40.

MA, Millennium Ecosystem Assessment (2005). Ecosystems and Human Well-being: Current State and Trends. Island Press, Washington, DC.

De Groot *et al* (2010). TEEB – La economía de los ecosistemas y la biodiversidad para los responsables de la elaboración de políticas nacionales e internacionales Resumen: Responder al valor de la naturaleza 2009.

Ramsés Pérez. Educador ambiental de ADEGA.



Os ecosistemas fluviais son reservorios de biodiversidade · Ramsés Pérez